

05/04/2016
סימוכין : 180648

מחלקת ביטחון ושע"ח

דף הנחיות לקייטנות – קיץ 2016

תקציר זה לא נועד להחליף את התקנות והנהלים של משרד החינוך עא8/ב)אדר ב' התשע"א אפריל 2011.

כללי

מרכז הקייטנה הנך אחראי לשלומם, ביטחונם, בטיחותם ולרווחתם של קייטנים בעת שהותם במסגרת חינוכית מאורגנת הפועלת על פי חוק. מצאתי לנכון להעביר לכם לקט הנחיות בנושא בטחון, בטיחות, תקנות תברואה, בעלי תפקידים והכשרתם.

תקנות ונהלים

מארגני הקייטנה יקפידו על מילוי הנהלים שלהלן:

1. אישור הרשות המקומית לפי חוק רישוי עסקים התשכ"ח 1968.
2. בריאות - תקנות תברואה - תקנות רישוי עסקים התשל"ו 1975.
3. הוראות בטיחות בחוזר הוראות הקבע (ח/ 8 א) סעיף 6 - 5.1 "הוראות בטיחות בפעולות ספורט ונופש חוץ בית ספרית".
4. הוראות הבטיחות בחוזר תשס"ט 2009 "נוהלי בטיחות במערכת החינוך".
5. תקנות הקייטנות (רישוי ופיקוח) התשנ"ד 1994.
6. הוראות הביטחון בחוזר מיוחד ה' התשנ"ח "נוהלי בטחון בבתי הספר".
7. החוק למניעת העסקת עברייני מין – התשס"א 2001 ו התשס"ג 2003.
8. הוראות ביטחון בחוזר תשס"ט 2009.

כח אדם - הגדרת תפקיד

קייטנה: מקום שמתנהלת בו פעילות יום – יומית מאורגנת של נופש וחברה לקבוצה המונה 11 ילדים לפחות, במבני קבע או במבנים קלים שהוקמו למטרה זו לתקופה זמנית או בשטח פתוח, במשך תקופה קצובה ורצופה של מעל ליומיים, בתקופה של חופשת לימודים מבית הספר או מגן הילדים.

1. **מנהל קייטנה:** מי שאחראי על הקייטנה ועל הפעלתה. מרכז הקייטנה חייב להיות נוכח במקום הקייטנה במשך כל זמן הפעולות בה. אם עליו להתלוות לפעולות מחוץ לתחום הקייטנה עליו למנות לעצמו מחליף.

לתפקיד מרכז או מדריך ראשי יוכל להתמנות אדם בעל תעודה של מורה או מדריך מוסמך עם ניסיון וותק בהוראה ו / או בהדרכה בתקופה של שלוש שנים ומעלה.

2. **מדריך ראשי:** תפקיד המדריך הינו לעזור למרכז הקייטנה אשר בה למעלה מ - 150 חניכים.

3. **אחראי בטחון:** בקייטנות שמספר המשתתפים בהם עולה על 100 חניכים ימונה לתפקיד זה ממונה בטחון נוסף למרכז וזאת באישור קב"ט הרשות.

4. **מדריך מקצועי:** מדריך בקייטנה שאינו חייב להימצא כל שעות הפעילות בקייטנה והוא מפעיל נושא מסוים כגון: (מחול, ריתמוסיקה וכ"ו) והינו מורשה לכך ובעל תעודה מתאימה לביצוע התפקיד.

5. **מדריך חברתי:** מדריך בקייטנה המצוי בה בכל שעות הפעילות, באחריותו קבוצת תלמידים והוא מלווה את פעולותיהם במשך היום.

6. **חישוב כוח אדם:** א. בקייטנה יומית במבנה או בחורשה יש למנות מדריך לכל קבוצה של 25 קייטנים.

ב. בקייטנה יומית לחוף - ים או ביציאה לבריכה, יש למנות מדריך לכל קבוצה של 15 קייטנים.

- **חשוב!** לבגיר עובד בקייטנה וגילו מעל 18 שנה נדרש להגיש אישור היעדר עבירות מין ממשטרת ישראל.

7. בקייטנות לגני ילדים אפשר למנות מרכז אחד ל – 5 קייטנות לכל היותר בגני ילדים באותה שכונה , ברדיוס שלא יעלה על 5 ק"מ.
הערה- בקייטנות של רשויות מקומיות אפשר להעסיק נוער בעבודה כמד"צים כדלקמן :

- א. מדריכים צעירים בכיתות י"א – י"ב אשר סיימו את כל שלבי ההכשרה לתפקידם בעלי תעודת מדריך צעיר יהיו זכאים לתשלום כספי עבור עבודתם בקייטנות הרשותיות כמקובל על פי חוק העסקת נוער.
- ב. אין להעסיק מדריכים אשר לא סיימו כיתה י"א לפחות מדריכים צעירים בכיתות י', שסיימו קורס מדריכים צעירים , יוכלו להיות מועסקים בתפקידי עזר למדריכים , ללא קבלת תשלום , אולם ראוי להעניק להם , בתום עבודתם בקייטנה שי (טיול, ספרים , וכיו"ב).

ג.

** הערה : המנהל והמדריך הראשי אינם כלולים בחישוב מס' המדריכים בפועל.

8. הכשרת בעלי תפקידים : לפני קיום הקייטנה יעברו בעלי התפקידים

השתלמות בנושאים הבאים :

א. מרכז / מדריך ראשי / עב"ט

* עקרונות לבניית תוכנית חינוכית בקייטנה.

* עקרונות החינוך הבלתי פורמאלי.

* ניהול חינוכי של צוותי עובדים.

* שימוש בתוכנית העשרה.

* אבטחת שיגרה בקייטנה.

* הכרת חפץ חשוד.

* עקרונות פינוי ומצבי חירום בקייטנה.

* בטיחות וגהות בקייטנה.

ב. מדריך מקצועי / חברתי

* עקרונות הדרכה לגיל הרך.

* הקניית כלים יחודיים.

* הכרות עם תכנית הקייטנה שהמדריך יפעל בה.

* אבטחת שיגרה בקייטנה.

* הכרת חפץ חשוד.

* בטיחות וגהות בקייטנה.

* הוראות רחצה בבריכה ובים.

סוגי קייטנות , נהלי אבטחתם

סיווג א' – קייטנות המתקיימות בתוך היישוב, סדרי האבטחה יהיו בהתאם למהלך השנה.

סיווג ב' – קייטנת יום המתקיימת בתוך מחנה, בהתאם להנחיות קב"ט הרשות.

שמירה ואבטחה

מטרתה העיקרית של האבטחה והשמירה בקייטנה היא להגן על חניכיה ועל אוכלוסיית הקייטנה , להתריע מפני גורמים עוינים ולמנוע מהם לבצע פיגועים מהסוגים הבאים :

א. תקיפה בנשק קר.

ב. החדרת מטעני חבלה ומכוניות תופת.

ג. תקיפה בנשק חם.

ד. כניסה של גורמים זרים (עוינים / פליליים) לתחום הקייטנה .

ה. פיגוע בטיולים ופעילות מחוץ למסגרת הקייטנה .

אבטחת טיולים

1. באבטחת טיולים יועסקו רק חברות אבטחה בעלות רישיון קבלן שירות מטעם משרד התמי"ת.
2. רשימת קבלני השירות מופיע באתר משרד התמי"ת www.moital.gov.il
3. מנהל/ת קייטנה המתקשר/ת עם חברת אבטחה או כל אדם אחר שאין לו רישיון קבלן שירות מטעם משרד התמי"ת עובר/ת עבירה פלילית.

המודעות לנושאי בטחון

מרכז הקייטנה תפעל במשך כל הקייטנה להגברת מודעותם של הסגל והחניכים בנושאי בטחון מיד עם פתיחת הקייטנה.

פעולת ההסברה תכלול את הנושאים הבאים :

- א. סיכונים ביטחוניים אפשריים (תקיפה , חטיפה , הצתה וכ"ו).
- ב. זהירות מחפץ חשוד - גילוי ותגובה - מהו חפץ חשוד.
- ג. סדר פעולות באיתור חפץ חשוד (כינוס קייטנים , מפקד והעברה למקום בטוח).

תרגילים

יש צורך חיוני בתרגול הקייטנה למצבי חירום אפשריים .

התרגול יסייע להגביר זהירות , ערנות ויכולת תגובה נכונה במצבים ביטחוניים ובטיחותיים אפשריים. את התרגיל יש לבצע מיד עם פתיחת הקייטנה ובמהלך כל שבוע חדש.

התרגיל יתקיים לאחר תכנון וארגון מראש ביום פתיחת הקייטנה.

סריקות

בכל קייטנה תקוימנה כל יום סריקות בוקר וסריקות שוטפות שמטרתן להבטיח שבמהלך הלילה ובמהלך היום לא הוטמן בשטח הקייטנה מטען נפץ או חפץ מסוכן. (על - מנת להקל על הסריקה יש לסמן חפצים השייכים לקייטנה).

- א. סריקת בוקר תבוצע ע"י שני מבוגרים ותסתיים לכל המאוחר חצי שעה לפני פתיחת הקייטנה והגעת הקייטנים . הסריקה תבוצע במקביל בתוך המבנה ומחוצה לו.
- ב. סריקות שוטפות יבוצעו ע"י מבוגר אחד בתדירות של אחת לשעה.

סוג הקייטנה ונוהלי אבטחתן

בקייטנות יום המתקיימות בתוך מוסד חינוכי , סידורי האבטחה יהיו דומים לאלה המקובלים או המחייבים לפי החלטות של משרד החינוך במוסדות החינוך במהלך שנת הלימודים. (בכל קייטנה שבה למעלה ממאה קייטנים יוצב מאבטח אחד).

בטיחות בקייטנה

הנחיות הבטיחות חלות על כל סוגי הקייטנות . חובת הביצוע של ההנחיות חלה על מי שמתמנה למרכז הקייטנה. מרכז הקייטנה חייב להקפיד לבצע את כל הנחיות הבטיחות כפי שמפורטים להלן :

- א. מטפי הכיבוי יהיו בעלי תג בדיקה תקף ויסומנו כדי למנוע את החלפתם במטענים ממולכדים.
- ב. הפעלת הקייטנה מותנית בקבלת אישור בטיחותי על תקינות המבנה והמתקנים ובהכשרת המדריכים בהוראות ובהנחיות הבטיחות.
- ג. הקייטנה תפעל בהתאם להוראות ולהנחיות הבטיחות שפורסמו בחוזרי המנהל הכללי.
- ד. יש לקבל מכל חניך הצהרה על מצב בריאותו חתומה ע"י הוריו (גם מדריכים צעירים עד גיל 18).
- ה. כל יציאה מאורגנת מתחומי הקייטנה תתבצע בהתאם להוראות הבטיחות בטיולים.
- ו. כל יציאה מאורגנת מתחומי הקייטנה לפעילויות מים תתבצע בהתאם להוראות

הבטיחות בנושא. (חוזר מיוחד ו' התשנ"ז - טיולים במערכת החינוך).

ז. בקייטנה אשר בה 100 חניכים - ימצא מגאפון ידני.

הנחיות בריאות

1. מענה רפואי בקייטנה יומית הפועלת בתוך היישוב:

- קייטנה שבה עד 100 ילדים פטורה מהצבת מגיש עזרה ראשונה.
- בקייטנה שבה 101-300 ילדים ימצא מגיש עזרה ראשונה אחד.
- בקייטנה שבה 301-500 ילדים ימצאו 2 מגישי עזרה ראשונה.
- בקייטנה שבה 501-600 ילדים ימצאו מגיש עזרה ראשונה אחד וחובש אחד.
- בקייטנה שבה 601-800 ילדים ימצאו 2 מגישי עזרה ראשונה ושני חובשים.

2. מענה רפואי בקייטנה יומית הפועלת מחוץ ליישוב:

- בקייטנה שבה עד 100 ילדים ימצא חובש אחד.
- בקייטנה שבה 101-200 ילדים ימצאו 2 חובשים.
- בקייטנה שבה 201-300 ילדים יצאו 3 חובשים.
- בקייטנה המונה 400 חניכים ימצא רופא נוסף ל- 4 חובשים ורכב לפינוי נפגעים המסוגל לשאת אלונקה עם נפגע במצב של שכיבה.

3. מרכז הקייטנה יודא כי המלווה הרפואי נושא תעודה בה תוקף המעידה על

הסמכתו ונושא עימו תרמיל ציוד המתאים לתפקידו. להלן פירוט המלווים הרפואיים:

- א. מגיש עזרה ראשונה (מע"ר): בוגר קורס שמשכו 44 שעות בעזרה ראשונה או בהחייאה, שעבר רענון 20 שעות בתום כל שנתיים ומציג תעודה על-כך.
- ב. חובש: חובש בצה"ל, בוגר קורס חובשים (שלב 6 ומעלה), או פרמדיק או חובש / נהג במד"א שעבר קורס נהגי אמבולנס והוא פעיל במד"א.
- ג. רופא: עונה על כל הצרכים (וטרינריה אינו נכלל בקביעה זו).

ד. אחות: יכולה לשמש כמע"ר אם תציג תעודה המסמיכה אותה כאחות (לא אחות סיעודית), או אם היא נושאת תעודה המסמיכה אותה כמע"ר בכל מקרה היא אינה תחליף לחובש.

מוסמכים למלא תפקיד של חובש

- א. מי שעבר קורס חובשים בצה"ל, שלב 6, יהיה מורשה ללוות טיול כחובש עד שנתיים מיום שחרורו משירות סדיר בצה"ל.
- ב. שנתיים לאחר שחרורו יחויב החובש לעבור קורס השתלמות ורענון שיימשך שלושה ימים, וכן הלאה בתום כל שנתיים. הקורס יועבר על ידי מחלקת ההדרכה במד"א ויכלול יום אחד של התנסות על אמבולנס.
- ג. חובש / נהג שעבר קורס נהגי אמבולנס במד"א (עובד או מתנדב) והוא פעיל במד"א, יכול לשמש חובש.
- ד. כל בוגר קורס נהגי אמבולנס של מד"א יכול לשמש חובש מלווה עד שנה מיום סיום הקורס. בוגר שאינו פעיל חייב בקורס רענון בדומה לחובש צבאי.
- ה. פרמדיק פעיל (לפחות 6 משמרות בחודש על ניידת טיפול נמרץ – נט"ן) יכול לשמש חובש.
- ו. פרמדיק שסיים קורס פרמדיק בעבר ואינו פעיל כפרמדיק יעבור השתלמויות בדומה לחובש צבאי ולחובש / נהג שאינם פעילים במקצועם.

דיווח על תאונה

במידה ונפגע ילד במהלך שהותו בקייטנה במבנה או מחוצה לו יש לדווח על גבי טופס דו"ח על תאונה הנהוג במשרד החינוך.

ביטוח

על בעל הקייטנה לדאוג לביטוח צד שלישי, דהיינו: כל פגיעה או נזק העלולים להיגרם לצד שלישי על ידי החניכים או לחניכים על ידי צד שלישי צריכים להיות מכוסים.

הסעות

על מרכז הקייטנה להסביר את כללי ההתנהגות וזהירות בדרכים (עלייה על הרכב וירידה ממנו, איסור הוצאת ראש או ידיים מן הרכב, חציית כבישים תוך תשומת לב וכ"ו). ככלל יש לפעול על פי חוזר המנהל הכללי קייטנות נהלים והנחיות עא/8(8) התשע"א אפריל 2011.

בעת הזמנת האוטובוס יש להקפיד על הנושאים הבאים:

א. אישור קצין בטיחות לחברה המבצעת הסעות תלמידים:

מכל חברת הסעה המבצעת הסעות תלמידים יש לדרוש לפני הטיול אישור מקצין בטיחות מוסמך לכך שהנהג והרכב נבדקו על ידו ונמצאו כשירים לבצוע ההסעה כנדרש בתקנות התעבורה וכי לחברה קיים רישיון תקף להסעת תלמידים מהמפקח על התעבורה במשרד התעבורה.

ב. אישור העדר עבירות מין:

חברת האוטובוסים תדאג שלנהג האוטובוס יהיה אישור ממשטרת ישראל כי הוא אינו עבריין מין (לפי החוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים התשס"א – 2001)

ג. אישור שהנהג מכיר את מסלול הטיול:

על החברה להמציא אישור שהנהג מכיר את מסלול הטיול מניסיון אישי.

ד. יש לשאוף כי הנהגים יהיו קבועים לכל אורך הקייטנה.

ה. שעות נהיגה :

החברה תקפיד לפעול על פי הנחיות תקנה 468 לתקנות התעבורה הנוגעות לשעות נהיגה, התקנה מפרטת את השעות הנהיגה והמנוחה של הנהג.

ו. אישור שהנהג בעל ניסיון של שנה לפחות :

על החברה להמציא אישור שהנהג המסיע את התלמידים הוא בעל ניסיון של שנה לפחות בנהיגת אוטובוס בפועל ובאופן רצוף.

ז. לא יוסעו תלמידים בעמידה :

יש לוודא עם הנהג האחראי לטיול כי בהסעות לצרכי טיולים יהיה מקום ישיבה מובטח לכל נוסע (עד שני אנשים בספסל בלבד) וחגורות בטיחות תקינות, הנסיעה תחל רק כאשר כל הילדים ישובים במושבי הרכב וחגורים בחגורות בטיחותו אין להסיע ילדים בעמידה גם אם רישיון הרכב מתיר זאת.

ח. יש לוודא הימצאות ציוד עזרה ראשונה :

יש לוודא שבכל רכב ציבורי לטיול יש בנמצא ציוד עזרה ראשונה ולפחות אלונקה אחת.

ט. גיל האוטובוס :

גיל האוטובוס לא יעלה על 10 שנים.

י. דגשים נוספים לרכב ההסעה :

1. ברכב ימצאו כל האבזרים והציוד שמשרד התחבורה דורש מכלי רכב המשמשים להסעת ילדים לרבות פנסים מהבהבים, מזגן, ערכת מילוט, ערכת עזרה ראשונה וערכת כיבוי אש.

2. על הרכב ימצא שלט בולט שרשום עליו "הסעת תלמידים" ושלט נוסף המפרט בצורה ברורה את יעדי הנסיעה.

3. כלי הרכב המיועד להסעת נכים ומוגבלים יהיה בהתאם למפרט הטכני להסעת נכים של אגף הרכב במחלקת התקינה שבמשרד התחבורה.

בברכה ,

משה ויגדור

מ"מ מנהל מחלקת הביטחון והחירום

העתק :

מר גיל ליבנה - ראש המועצה
מר דודי זביב - מנכ"ל המועצה
גבי גבי הדר – מנכ"לית ח.מ.ש
גבי אורנה שטיימן – רישוי עסקים
מנהלי קייטנות בשהם
תיק הנחיות קייטנות